Силабус навчальної дисципліни
ПРОТИДІЯ БУЛІНГУ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Освітня програма: без обмежень
Рівень вищої освіти: другий (магістерський) рівень
Обсяг: 4 кредити ЄКТС
Семестр: осінній
Дні, Час, Місце: згідно розкладу
Кафедра: соціальної педагогіки і соціальної роботи
Затверджено: протокол № 9 від 24.02.2026

Інформація про викладача

Ім'я	Лісовець Олег Васильович Шимко Христина Вікторівна
Контакти	lisovets.ov@ndu.edu.ua shymko.hv@ndu.edu.ua
Робоче місце	Кафедра соціальної педагогіки і соціальної роботи (ауд. 204 н. к.)
Години консультацій	Понеділок, 15.00 – 17.00

Опис навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Протидія булінгу у закладах освіти» є: формування толерантної, партнерської, гуманно-орієнтованої соціальної та професійно-педагогічної поведінки в системі освіти; здатностей розпізнавати ситуації агресивності та принизливого ставлення до учасників освітнього процесу, запобігати їм, вчасно і правильно реагувати на їх прояви в освітньому середовищі.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Протидія булінгу у закладах освіти» є:

- ознайомити здобувачів другого рівня вищої освіти з поняттям булінгу, його видами та проявами, розвивати навички конструктивного вирішення конфліктних ситуацій, толерантного спілкування;
- сформувати цілісне розуміння причин та механізмів виникнення булінгу як в закладах освіти, так і в родині;
- систематизувати знання щодо групових процесів і взаємостосунків учнів у закладі освіти;
- навчитися визначати групи ризику (жертв та булерів);
- ознайомитися з технологіями попередження булінгу серед учасників освітнього процесу;
- набути здатності надання своєчасної допомоги, ефективної підтримки учасникам освітнього процесу у випадках булінгу.

Компетентності та результати навчання

Після успішного закінчення дисципліни студенти будуть здатні:

• розуміти теоретичні засади та зміст понять «булінг», «цькування», «насильство», «протидія булінгу», «види булінгу», «жертва булінгу», «кривдник» тощо;

• добирати форми та методи протидії та профілактики булінгу;

• здійснювати професійну діяльність педагога в закладах освіти щодо протидії булінгу;

• здійснювати соціально-педагогічну та психолого-педагогічну діагностику в індивідуальній взаємодії, у роботі з групою та колективом;

• добирати та використовувати інструментарій різних напрямів соціально-педагогічної роботи педагога щодо надання своєчасної допомоги, ефективної підтримки учасникам освітнього процесу у випадках булінгу;

• виконувати посередницьку роль між учасниками булінгу.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі досягнуть таких результатів:

- усвідомлення актуальності запобігання та протидії проявам булінгу в діяльності закладів освіти;
- розуміння шляхів та готовність застосовувати методи запобігання та протидії булінгу в закладах освіти;
- знання та розуміння основних напрямів реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії булінгу та соціально-правового захисту дітей в Україні;
- знання та розуміння причин, різних форм і проявів булінгу, його наслідків;
- здатність та готовність протидіяти дискримінації за будь-якими ознаками;
- володіння навичками ідентифікації дитини-кривдника(-ці), постраждалої дитини та готовність їх застосовувати;
- мати здатність та готовність до проведення роботи зі спостерігачами щодо реагування на ситуацію насильства;
- здатність та готовність до проведення роботи з кривдниками(-цями), жертвами булінгу та спостерігачами.

Форми, методи та засоби навчання

Навчальна дисципліна буде викладена у формі лекцій (20/6* год.) та практичних занять (20/6 год.), організації самостійної роботи студентів в бібліотеках та комп'ютерних мережах (80/108 год.). Викладач використовуватиме проблемні та інтерактивні методи навчання, тренінги, консультації. * *– денна/заочна форма навчання*

Навчальна дисципліна передбачає використання: навчально-методичного комплексу дисципліни; навчальної літератури; наукових джерел інформації, нормативних документів, довідкових джерел: словників, енциклопедій тощо; інтернет-ресурсів.

Організація навчання

Обсяг (год.)	Тема
13	Тема 1. Явище насильства у сучасній школі
13	Тема 2. Причини та наслідки булінгу у закладі освіти
13	Тема 3. Характеристика булінг-структури
13	Тема 4. Діагностичні підходи до виявлення булінгу в закладі освіти
13	Тема 5. Соціально-педагогічна допомога жертвам булінгу
13	Тема 6. Нормативні засади протидії булінгу в освітньому середовищі
13	Тема 7. Політика закладу освіти щодо попередження і протидії булінгу
13	Тема 8. Розробка плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу в закладі освіти
16	Тема 9. Повноваження та обов'язки працівників закладу освіти з попередження та протидії булінгу

Оцінка

Підсумкова оцінка буде обчислюватися з використанням таких складових:

Бали	Результат навчання, що оцінюється
30	Поточне оцінювання аудиторної роботи
30	Виконання навчально-дослідних завдань
40	Контрольна робота
100	**Разом**

Політика курсу

Безпека – понад усе.

У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час очного навчання ви під керівництвом викладача повинні перейти до споруд цивільного захисту і перебувати в них до скасування сигналу.

У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час дистанційного навчання за вашим місцем перебування, ви маєте перейти до безпечного місця та повідомити про це викладача.

Відвідування та / або участь є важливим компонентом навчального процесу. Однак, якщо студент бажає навчатися дистанційно – всю навчальну діяльність, включно з виконанням і поданням для оцінювання завдань, можна здійснювати у дистанційному режимі на сторінці курсу в середовищі УНІКОМ.

Якщо ви не були присутні на занятті через сигнал «Повітряна тривога», узгодьте з викладачем дистанційну форму виконання завдання.

Дедлайни. Для здобувачів, які не подали до дня екзамену продукт навчальної діяльності (НДЗ) чи не з'явилися на контрольну роботу без підтверджених поважних причин, за рішенням викладача допускається повторне подання (складання) у визначені терміни, але не пізніше кінця відповідної екзаменаційної сесії.

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи студента повідомить його про своє рішення.

Перескладання здійснюється згідно з чинним положенням про організацію освітнього процесу в університеті.

Академічна доброчесність та плагіат. Кожен здобувач вищої освіти повинен ознайомитися і слідувати нормам Положення НДУ ім. М. Гоголя «Про академічну доброчесність» (http://surl.li/uxufcx). Всю заплановану роботу здобувачі виконують самостійно. У разі виявлення несамостійного виконання завдання, результат анулюється, а робота повертається здобувачу на переопрацювання з дотриманням правил академічної доброчесності. При виконанні спільних завдань, потрібно зазначати внесок кожного учасника/учасниці.

Мобільні пристрої на занятті використовуються з навчальною метою.

Поведінка в аудиторії. Кожен здобувач вищої освіти повинен ознайомитися і дотримуватися Правил внутрішнього трудового розпорядку (http://surl.li/dkhfxg) університету, а також принципів і правил поведінки, визначеним у Етичному кодексі Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (http://surl.li/vyonww).

Вітається активність здобувачів із планування освітнього процесу та участь у **неформальній освіті.** Умови та порядок визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті регулюються «Порядком визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» (затв. Наказом ректора університету 25 квітня 2024 р. №139) http://www.ndu.edu.ua/index.php/ua/normatuvna-baza/item/3593-orhanizatsiia-osvitnoho-protsesu

Основні джерела інформації для вивчення навчальної дисципліни

1. Запобігання та протидія проявам насильства: діяльність закладів освіти: навч.-метод. посіб. / Андрєєнкова В.Л., Байдик В.В., Войцях Т.В., та ін. Київ: ФОП Нічога С.О. 2020. 196 с.

2. Мельниченко Н. Школа без цькувань: для освітян: метод. реком. з організації системної протидії булінгу в закладі освіти. Київ, 2023. 104 с.

3. Насильство. Булінг. Проблема в запитаннях та відповідях. / Л. Турищева, І. Дорожко, О. Малихіна. Київ. Вид-во «Основа», 2019. 144 с.

4. Попередження насильства в закладах освіти: метод. посіб. для пед. працівників. Вид. друге, доп. та оновл. Київ: Благодійний фонд «Здоров'я жінки і планування сім'ї», 2020.

5. Протидія булінгу у закладах освіти: системний підхід. Методичний посібник. / Анреєнкова В. Л., Мельничук В. О. Київ: ТОВ «Агенство «Україна», 2019. 132 с.

6. Профілактика деструктивної поведінки підлітків / Ред. Т. Журавель & Ю. Удовенко. Київ: Видавництво ФОП Буря О.Д., 2022. 144 с.

Повна інформація про навчальну дисципліну розміщена у відповідній програмі навчальної дисципліни